

**2004 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇE
KANUN TASARILARI İLE 2002 MALÎ YILI GENEL
VE KATMA BÜTÇE KESİN HESAP KANUNU
TASARILARININ PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

31.10.2003

İ Ç İ N D E K İ L E R
Türkiye Büyük Millet Meclisi,
Cumhurbaşkanlığı,
Sayıştay,
Radio ve Televizyon Üst Kurulu

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bütçelerini görüştüğümüz kurumların değerli temsilcileri, Komisyonun değerli üyeleri; bu bütçeler vesilesiyle konuştuğumuz konulara ben de çok kısaca değinmek istiyorum.

Birkaç arkadaşımız siyaset kurumunun güven kaybettiğinden söz etti. Gerçekten, Türkiye'nin önündeki önemli konulardan bir tanesi de budur, siyaset kurumu ve siyasetçi güven kaybetmiş durumdadır. Çözüm, vatandaşın siyaset kurumuna yeniden güven duymasını sağlamak ve bu çözümü bulmak için uğraşmak olmalıdır.

Meclis Başkanımız bir anket yapıyor milletvekilleri arasında, eminim, vatandaş arasında bir anket yapsa ve vatandaşın eğilimini ölçmeye çalışsa, siyaset kurumuna nasıl bakıldığı yönünde bir araştırma yapsa, çıkacak sonuç siyaset kurumu açısından hiç de iç açıcı olmayacaktır.

Siyaset kurumu neden güven kaybediyor? Birçok neden söyleyebiliriz, birçok neden ortaya koyabiliriz. Bunları bir iki grupta toplarsak, ben şöyle değerlendiriyorum: Birincisi, ülke olarak saydam bir yapıya sahip değiliz. Temel politika alanlarındaki reform hareketlerinde çok geç kaldık. Siyaset kurumu bu temel politika alanlarında çok zaman belirleyici olmaya çalışmıştır. Sadece yasalar düzeyinde değil, yasalar dışında da, yönetim, yürütme organına da hâkim olmaya çalışarak, vatandaş nezdinde itibar kaybına neden olmuştur.

Şimdi, çok temel politika alanlarında birçok reform hareketini yaşıyoruz 2000 yılından bu yana. Reform adına birtakım düzenlemeler yapıldı. Yine, Türkiye'nin gündeminde birtakım reform ihtiyacı olan konular var. Bunlar bir şekilde düzene giriyor; ama, alışamadığımız veya çok zor benimsediğimiz bazı konular var gerçekte benimsememiz gereken. Örneğin, bağımsız kurullar. Bağımsız kurullara, hâlâ, tam anlamıyla, bütün toplum olarak alışabildiğimizi söylemek mümkün değil. Oysa, bağımsız kurumlar siyasete güven

duymanın temel araçlarından biridir; çünkü, bu kurumlar, siyasetçinin o alana müdahalesini en aza indiriyor. O nedenle, Türkiye'nin, bağımsız kurum yapısını, giderek, daha güçlendirmesi gerekir.

Bireysel dürüstlükler çok önemli değil siyaset kurumunda. Tabii ki, kişilerin, milletvekillerinin, siyasetçilerin bireysel olarak dürüst olmaları çok önemli; ama, bu sistem her zaman o kişileri seçip, buraya, Meclise getirmeyebilir, taşımayabilir. Burada, kurumsal yapının daha güçlü olması gerekir, saydam devlet anlamında daha çok ileri gitmemiz gerekir; işte, bilgi edinme hakkı bunlardan biridir; ama, çok daha başka düzenlemeler yapmamız gerekir. Yoksa, dört yıldan dört yıla seçimin olması, seçim nedeniyle vatandaşın kamuyu, hükümeti denetliyor olması yeterli değil. Vatandaş yönetimi beğenmiyorsa dört yılda bir değiştirebilir; bu bir yöntem; ama, dört yıl içerisinde yönetim nasıl işliyor, bunun denetlenmesi gerekir.

Buradan gelmek istediğim nokta şu: Siyaset kurumuna güven duymanın ikinci ayağı yasama dokunulmazlığıdır. Yasama dokunulmazlığı, milletvekillerine, yasama organı üyelerine, çıkarmış olduğu yasaları yürütmekle görevli olan yürütme organının kontrolünü sağlayabilmek için, o yasaların uygun şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetleyebilmek için verilmiş olan bir haktır; ama, Türkiye örneğinde, Türkiye bu temel reformlarını yapamadığı, temel reformlarını oturtmadığı için, saydam bir devlet yapısına, saydam bir kamu yönetimi yapısına sahip olamadığı için, yasama dokunulmazlığı kavramı, maalesef, amacına ulaşmamış, tam tersine, vatandaş nezdinde, siyaset kurumuna güven duymamanın bir nedeni olarak algılanmıştır. O nedenle, yapılması gereken konulardan bir tanesi, Türkiye'de yasama dokunulmazlığının sınırlandırılması olmalıdır. Bu konuda, Meclis Başkanımıza çok büyük bir görev düştüğü kanaatindeyim. Bunu, sadece siyasî partilerin, sadece muhalefet partisinin veya hükümetin... Hükümetin ne kadar gündeminde olduğunu biliyoruz; hükümetin öncelik sıralamasında dokunulmazlık konusunun olmadığını görüyoruz; ama, bunu, siyaset kurumuna güven sağlamanın bir aracı olarak görüyorsak, dokunulmazlığın kaldırılması, sınırlandırılması, adına ne dersek diyelim; ama, Türkiye'ye özgü bir modeli yaratabiliriz, bu anlamda Meclis Başkanına önemli bir görev düştüğü kanaatindeyim.

Kamusal alan, mülkî alan; bu tartışmalar sürekli yapılıyor. Kamusal alanın ne olduğu hukukta belli, bunu tekrar tartışmaya gerek yok; ancak, ben şunu dikkatinize sunmak istiyorum: Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan, 1923 yılından bugüne kadar, Cumhurbaşkanlığı Köşkünde, cumhuriyet bayramı nedeniyle verilmiş olan resepsiyonların bir geleneği de vardır, bu, oturmuş, yerleşmiş bir kuraldır. Bu kuralı zorlamanın, değiştirmeye çalışmanın çok anlamlı olmadığı, Türkiye'ye, topluma getireceği bir şey olmadığı, huzursuzluk dışında getireceği bir şey olmadığı kanaatindeyim.

Sayıştay bütçesi vesilesiyle de şunu söylemek istiyorum: Umarım, hükümetin getirmiş olduğu yasa tasarısında o şekilde düzenlenmiştir, henüz, daha komisyonlara gelmediği için yasa tasarısını inceleme imkânı bulamadım; kamu harcama reformu olarak isimlendirilen Kamu Malî Yönetimi Yasa Tasarısında, Sayıştay, bütün kamu kurumlarının, bütün

harcamacı birimlerin denetleyicisi tek kurum olmalıdır. Sayıştay'ı ancak bu şekilde güçlü kılabilirsek, biraz önce sözünü ettiğim saydam devlet konusunda daha çok, daha iyi, ileri bir adım atmış oluruz. Umarım, Sayıştay bu şekilde örgütlenmiştir, yetki alanı bu şekilde düzenlenmiştir. Özellikle, özel bütçeli dairelerin; yani, belediyelerin ve il özel idarelerinin harcamalarının denetlenmesi ve bu denetimin sadece uygunluk denetimi değil, bir yerindelik denetimi, bir performans denetimi olması konusunda da bu yasada mutlaka düzenlemeler olmuş olmalı, yoksa da, bunu, Meclisteki görüşmeler sırasında bu yasaya koymalıyız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Efendim, biz teşekkür ederiz.

.....

.....

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Başkan söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Komisyonu ilgilendiren bir konuda değerlendirme yapmak istiyorum. Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bütçeleriniz görüştüğümüz kurumların temsilcileri, doğal olarak eleştirilere ve sorulara ilişkin değerlendirmelerini yaptılar. Kamusal alana ilişkin tartışmalar oldu, değerlendirmeler yapıldı; ancak, ben, Sayıştay Başkanımızın, doğal olarak kendisine yöneltilen eleştiri ve sorular karşısında kendisinin cevap vermesi gayet doğal tabii ki. Ancak, kamusal alan falan tanımıyorum şeklindeki bir cümlesini, bir yüksek yargı organının başkanına yakıştıramadığımı ve bunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu huzurunda söylenmiş olmasını üzüntü verici olduğunu söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.